

Möt Lena Bratsberg och Anki Andersson, kennel Searover:

Sjörövarna på Rosöga – kennel Searovers labrador retrievrar

I utkanten av Rosöga by i Sörmland bor Lena Bratsberg-Karlsson, kennel Searover, tillsammans med sin familj, under hela sommarhalvåret. Markerna som hör till huset är vidsträckta och lämpar sig väl för träning av de labradorer av jakttyp som blivit kennelns adelsmärke. Bara ett par mil ifrån Rosöga är kennelns andra innehavare Anki Andersson bosatt. Närheten gör att många kvällar, när svalkan sänker sig över sommarsverige, kan ägnas åt Lenas och Ankis stora intresse: apporteringsarbete med retrievrar.

Prefixet Searover är för den som är det minsta insatt i apportering hundar synonymt med allra högsta kvalitet. Det förväntas alltid något extra av en Searover-hund, antingen den startar på prov eller deltar i praktisk jakt. Och ofta infrias förväntningarna: Ankis och Lenas labrador retrievrar tillhör de allra bästa inom sitt område och antalet hundar som erövrat jaktchampionat är ett imponerande 60-tal.

Arbetshundar

Målet för uppfödningen är friska, trevliga och arbetsdugliga hundar. De första två faktorerna menar Anki och Lena att de har gemensamt med i stort sett alla hunduppfödare, men ifråga om apporteringsförmåga är labradorrasen delad i två. De hundar kennel Searover föder upp stammar från engelska blodslinjer där arbetskapaciteten som förknippas med en retriever har prioriterats framför till exempel utställningsframgångar.

– En bra hund ska, förutom att den har hälsan och fungerar bra i vardagen, vara lärorikt och smart, säger Anki. Den ska vilja samarbeta och kunna lära sig läsa signaler, och apporteringslusten ska finnas naturligt. Vi avlar aldrig på hundar utan apporteringslust,

saknas den spelar det ingen roll hur trevlig eller frisk hunden är.

– Dessutom håller vi ett öga på utseendet, fyller Lena i. Tittar man på våra hundar så är de labradorer, de kan inte förväxlas med någon annan ras. Visst har vi fött upp hundar som inte varit så vackra, men de allra flesta av våra hundar tycker jag att man blir glad när man ser!

Exteriört menar Lena och Anki att en bra konstruktion med funktionell anatomi är grunden. Hunden ska hålla för att arbeta och röra sig mycket under flera år. Begreppet ”massa” som ofta diskuteras i labradorsammanhang tolkas olika av uppfödarna inom rasen och både Lena och Anki anser att det ofta förväxlas med övervikt. Och en tjock labrador – den orkar inte med en krävande jakttag.

För ett tiotal år sedan förändrades reglerna för jaktprovschampionat i Sverige. Nyordningen innebar att kravet på utställningsmerit för att erhålla detta championat försvann. Från att tidigare ha visat en hel del hundar från uppfödningen på utställning kunde nu Searover-labradorerna helt och hållet ägna sig åt jakten.

– Tidigare fick vi flera bruksavels- och bruksuppfödarpriis, berättar Anki, men för dessa fordras att hundarna är utställda och

En relativt tidig bild på kennel Searover. Mellan Lena och Anki sitter Searover Flame, i nedre raden från vänster Searover Shanty, Almanza Neon Light och Searover Single Sky. Foto Anders Nilsson.

Nordisk jaktchampion, svensk och finsk utställningschampion Searover Shanty (född 1992). Shanty var den allra mest framgångsrika av de flatcoated retrievrar som kenneln födde upp. Hon ägdes av Lena som också tävlade med henne. Shanty vann Flatmästerskapet ett år och lyckades med att bli placerad också på Retrievermästerskapet, nordiska Flatmästerskapet och på Europacupen under sina aktiva tävlingsår. Shanty blev tolv år gammal.

Trippelchampion Gigolo-Black, Ankis första egna hund och en verklig utmaning! Historien om Bix kröntes av triumf: Han blev rasens första trippelchampion (jakt, utställning, och lydnad) och han hade certpoäng i elitklass spår på bruksprov.

Lenas och Classical Star-Lights debut på jaktprov. Året var 1988 och resultatet ett förstapris!

Nordisk jaktchampion, svensk och finsk utställningschampion Searover Shanty.

vårt, och våra valpköpare, intresse för den delen av hundsporten är svalt, för att inte säga obefintligt.

Ankis start

För Ankis del var barndomen hundlös. Trots att hon önskade sig en hund ”sedan hon lärde sig prata” var familjen inte med på noterna, och Ankis mamma motiverade det bland annat med sin allergi. Men vid 22 års ålder, när hon lämnat hemmet, köpte Anki sin första hund. Helst ville hon ha en golden retriever, men hon var inte särskilt förtjust i de nästan vita hundar som under 70-talets senare blev allt vanligare.

–En dag när jag satt på bussen såg jag den optimala hunden – en flatcoated retriever. Den såg ju ut som en svart golden, kunde det bli bättre? Jag hade sparat lite pengar och kommer ihåg att jag valde mellan att åka till Island och att köpa hund. Det blev en hund!

Anki köpte hanhunden Gigolo-Black (född 1978), till vardags Bix. Hon beskriver honom som tämligen galen, intensiv och skällig. Anki sökte sig till Brukshundklubben där hon fick mycket hjälp. Ankis hund fordrade hårt arbete och vissa bilder har fastnat på näthinnan. Ett exempel var lydnadskursen då Bix skällde oavbrutet och som slutade med att han fick sitta i

bilen och Anki gick kursen själv. Anki misströstade ofta om sin hund – hon minns hur hon efter en kurs, där Bix skällde hysteriskt, satt på en sten och grät.

På Brukshundklubben fick hon så småningom lära sig hur hon skulle hantera sin hund, hon fick de verktyg som gjorde att Bix fungerade. Långsamt, via bland annat inläring av mycket konster och tricks, blev han allt mer mån om att vara sin matte till lags.

– Parallellt med alla problem visade han sig samtidigt ha mycket apporteringslust. Första gången han fick möjlighet att apportera fågel föll det bara på plats – han gick ut och hämtade duvan och kom direkt tillbaka med den till mig.

Historien om Bix kröntes av triumf: Han blev rasens första trippelchampion (jakt, utställning, och lydnad) och han hade certpoäng i elitklass spår på bruksprov.

– Det var en fantastisk resa att leta sig fram till ett samarbete med en sådan hund, berättar Anki. Bix var oerhört krävande, men kanske var det bra. Jag lärde mig mycket genom honom.

Lenas början

För Lena såg starten annorlunda ut. Efter att ha promenerat grannarnas hundar under ett par års tid, fick hon som 9-åring en papillon. Föräldrarna ansåg att det var en lagom hund för en ung flicka, men Lena visste redan då att hon ville ha en ”riktig” hund. Papillonen matchade inte alls hennes allt större intresse för träning och aktivering, och efter något år omplacerades den hos en familj där den fick vara ren sällskapshund.

– Därefter var familjen hundlös i flera år tills det var dags för min lillasyster att få en hund, det var hennes tur. Hon fick en golden retriever! Det dröjde inte länge innan jag övertog den ...

När Lena flyttade hemifrån stannade golden retrievern i barndomshemmet. Snart köpte hon sin första egna hund, och även för Lena blev det en flatcoated retriever. Lady Doc’s Matilda, född 1979, var en naturbegåvning ifråga om all form av träning. Lena hade inga planer på att ägna sig åt jaktträning, men uppfödaren Karin Smedlund arbetade mycket med sina hundar och hon kom att få stor betydelse som stöd och inspirationskälla för Lena. Karin övertalade henne att delta på en jaktkurs hos familjen Törnblom, kennel Respons. Tilda gjorde ingen besviken! Även hon blev med tiden trippelchampion (jakt, utställning och lydnad).

Trettio års samarbete

Under 1980-talets första år var den relativt nybildade Flatcoated retrieverklubben mycket aktiv och ordnade jaktkurser för sina medlemmar. En av de drivande krafterna var Ingemar Borelius, som också var klubbens ordförande under många år. Det var genom klubben som Anki 1980 kom på jaktkurs hos Lasse Johnson, med tiden ett av de tyngsta namnen bland de apportrande retrieverarnas förespråkare.

På kursen hos Lasse träffades Anki sin blivande man Anders som var där med sin hund, Waterproof’s Sköna Helena, ”Cindy”,

sedermera nordisk jaktchampion. Här möttes också Anki och Lena för första gången. De upptäckte snabbt att de delade synen på hundar och retrieverarbete, och fann att de hade otroligt mycket att prata om.

– Kursen gick bra för både mig och Bix, och det var nog den tillfredsställelsen som gjorde att jag blev så fruktansvärt biten av jaktarbetet, en passion som jag och Lena delar, säger Anki.

Ankis första uppfödarförsök bestod av att hon och maken Anders parade sina båda hundar och fick en kull på åtta valpar.

– Det var förskräckligt, säger Anki och ryser vid minnet. Fem av dem hade bettfel. En var snygg, en var en duktig arbetshund men på det stora hela var det inget som gav mersmak. Jag bestämde mig för att aldrig föda upp mer ...

Lena påbörjade även hon sin uppfödning. Den första flatcoated retrieverkullen föddes 1983 och ett par år senare ansökte hon om, och fick kennelnamn. Till skillnad från Ankis försök var Lenas första kullar jämnare och kunde väl infria de krav man hade på rasen. Och även om Anki blivit avskräckt från hunduppfödning, var hon livligt engagerad i Lenas hundar och planer.

– Anki hade så mycket åsikter och idéer om retrieveravel och uppfödning, vi diskuterade jämnt hundar och parningskombinationer, och till slut tyckte jag att det var bäst om hon var med i kenneln, berättar Lena. Så blev det också, 1985 ingick hon som delägare i Searover.

Hur får man då samarbetet att fungera under nära trettio år? Anki och Lena har sina egna hundar och var sitt företag, men de har ett gemensamt namn för de hundar de föder upp. Inför varje parning diskuterar de igenom för- och nackdelar.

– Ibland kan man få slås för sin sak och för en kombination som man tror skulle bli bra, säger Lena. Det kan bero på att vi inte har sett samma saker hos hundarna, eller att en av oss har kunskap som den andra inte har haft tidigare.

– Visst har vi sagt till den andra att ”den där idén tror jag inte på” men vi skulle aldrig hindra varandra från att göra en parning, säger Anki. För det mesta är vi ganska överens och det bygger på att vi har ett likartat tänk kring hundarna och är överens om vart vi vill med vårt avelsarbete.

– Det är en fördel att vara två eftersom vi kan slå ihop de erfarenheter och kunskaper vi samlar, fortsätter Lena. Dessutom känner vi varandra väldigt väl och våra samtal och diskussioner är öppenhjärtliga på ett mycket fruktbart sätt. Anki och jag har en gemensam bild av vad vi tycker om hos retrievrar och dit försöker vi nå.

– Jag tror nog att du tycker om lite vildare hundar!, skrattar Anki.

– Ja kanske, medger Lena, men det handlar om nyansskillnader.

Uppfödning av flatcoated retriever

I sitt avelsarbete koncentrerade sig Lena och Anki framför allt på flatcoatens jaktegenskaper. De letade aktivt land och rike kring för att hitta de hundar som skulle kunna bidra till detta. När Bix gick bort skaffade Anki Almanza

Neon Light, som blev utställningschampion och tog två elitettor på jaktprov. Tillsammans med Lenas Tilda la hon grunden för flatuppfödningen. Ytterligare avelstikar kom med tiden att bidra, såsom Gunsmith Kameliadamen (undan Searover Loffes Randy) och Searover Hawaii Fruit (undan Searover Kameliadamen). Det målmedvetna arbetet lönade sig. Nära hälften av alla flatcoated retrievrar som kennel Searover födde upp kom till start på jaktprov, en imponerande siffra. Total födde Anki och Lena upp 169 hundar av rasen. Runt 20 hundar erövrade en championtitel av något slag, varav tre på jaktprov. Mest känd var förmodligen tiken NordJCh SE o SFUCh Searover Shanty som var en av rasens allra mest framgångsrika jakthundar. Shantys linjer finns numera representerade hos kennlarna Conover’s, Venezia och Sherlock’s samt hos Lady Doc’s som köpte tillbaka Tildas linjer genom Searover Tildas Signe.

– År 2007, när vi slutade med flatcoat, upplevde vi att vi inte hade tillräckligt bra hundar att fortsätta med, berättar Lena. Jag trodde aldrig vi skulle upphöra med flat, men vi fick inte fram de hundar vi ville. De vi födde upp var helt okey, men de kunde inte mäta sig med labradorerna ifråga om retrieverarbete. Det utfall vi fick i avelsarbetet var stundtals slumpartat: även om vi parade två aldrig så bra hundar kunde resultatet bli mediokert ur jaktligt hänseende. Och det är som sagt retrieveregenskaperna som vi är mest intresserade av.

Från flatcoated retriever till labrador retriever

Under slutet av 1970-talet och 1980-talets första år började labradorer av engelsk jaktstam, så kallade field trialhundar, mer regelbundet att importeras till Sverige. Dessa hundar hade stor apporteringslust, de var lättlärd, snabba och uttåliga i sina arbetsuppgifter. De kom att förändra synen på hur en retriever ska arbeta. Ganska snart intog de jaktprovsscenen och det blev allt svårare för de traditionella labradorerna eller de andra retrieverraserna att hävda sig.

– Med flattarna kunde vad som helst hända under ett prov, säger Anki. De här engelska field trialhundarna fordrade inte alls samma styrning och handling, och de anvisningar man gav dem kunde i princip göras med ena handens ena finger. Kort sagt, det visade prov på ett retrieverarbete av högre skolan.

Parallellt med uppfödningen av flatcoatarna, utökades kenneln med labrador, en närmast självklar utveckling. Lena hade sett hundar av Lasse Johnssons uppfödning och var imponerad. Hundarna jobbade på ett fantastiskt sätt. Och även om flera av flattarna var duktiga kunde de inte mäta sig med labradorerna. År 1987 kom SE NJCh Classical Star-Light, Stella, uppfödd av Anki Hamilton, till det Bratsberg-Karlssonska hemmet.

– Stella var robust, trevlig och duktig – allt som en labrador ska vara, säger Lena. Det är många människor som värvats till rasen genom henne. När jag tack vare Stella upptäckte hur lätt det kunde vara svalnada mitt intresse för flatcoatens successivt. Som allroundhund är nog flatten ett bra alternativ, men som apporteringshund är den jaktavlade labradoren ett mycket säkrare kort.

Det stod inte på förrän Anki också var labradorägare. Stellas förstfödda tikvalp SEJCh Searover Jeanne-D’Arc, Tispe, född 1990, blev Ankis hund. I och med den första labradorkullen, efter DKJCh Sparkfield Tobias, gjorde uppfödningen en rivstart. Stella fick i den kullen tio valpar, fyra av dem blev jaktprovschampion. De karakteriserades av sin jämnhet – de var glada och okomplicerade jakthundar.

En anledning till Searover-labradorernas omedelbara framgångar står förmodligen att finna just i det faktum att Anki och Lena redan inför kull nr 1 visste vad de ville med sitt avelsarbete. De profilerade sig omgående som en kennel vars avel syftade till att producera hundar som inte skulle göra den jaktintresserade besviken.

Labradoraveln

Bättre start än med Stella som stamtik kunde Ankis och Lenas labradorarbete knappast få. Stella kom att ha totalt fyra kullar och sammanlagt ett dussin söner och döttrar blev jaktchampion. Många var mycket namnkunniga, men i den sista efter hanhunden Sparkfield Gavin föddes kennel Searover hittills kanske största stjärna, Nord JCh Searover Flame. Hon vann 2001 Europacupen för retrievrar, en bedrift ingen svensk hund tidigare varit i närheten av. Flame blev i sin tur i sina tre kullar mor till sju jaktchampion, ett resultat som ytterligare befäste Searovers ställning som en av de mest framgångsrika inom sitt område.

Anki och Lena arbetade vidare på de hundar som grundlagt kenneln. År 1996 förstärktes tiklinjen genom tiken SEJCh Rockdove’s Regardless Tidy som Anki köpte. Tidy parades med ett par hanhundar ur Stella-familjen och blev mor till flera jaktchampion. Tidy-linjen har alltid varit Ankis hundar och skaffades bland annat som en försäkran om något skulle fallera med Stellas avkommor. De båda tiklinjerna har på senare år parats ihop med mycket gott resultat.

Flera andra labradorkennlar med intresse för rasens apporteringsegenskaper har dessutom haft stor användning av slakten från framför allt Stella och hennes F-kull. Nämnas kan kennel Carmals, Streamlight’s och Conovers.

– Vi blev alltmer intresserade av hundarnas *medfödda* egenskaper, berättar Anki. Vi förstod hur stor del de faktiskt har i hur en hund blir. Strävan är att använda hundar i aveln som kommer från etablerade arbetslinjer. Vi har lärt oss att inte avla in det vi kallar ”pop-corn”, det vill säga en enstaka bra hund ur en jämförelsevis ganska dålig familj. Gör man det blir utfallet alldeles för slumpartat och ojämnt.

... och en och annan golden!

Ankis gamla klockarkärlek till golden retriever-rasen har aldrig riktigt svalnat och 1996 köpte hon tiken Doubleuse Searover från Gunilla Wedéens kennel, även den med jaktlig inriktning.

– Jag har ju alltid gillat hundar med päls och golden är en fantastiskt snäll och trevlig hund, säger Anki. När jag träffade Gunilla och hennes hundar blev jag så förtjust i flera av dem, att jag beslöt mig för att bejaka mitt goldensug. Smilla blev en helt ny upplevelse. Jag tyckte att hon

Flatcoated retrievrarna Waterproof’s Sköna Helena och Gigolo-Black, upphovet till Ankis allra första valpkull. Tyvärr var resultatet inte vad hon hoppats på.

Labradorvalpen Searover Jeanne D’Arc, ”Tispe”, 12 veckor, flattiken Almanza Neon Light, 12 månader och veteraniken flatcoated Waterproof’s Sköna Helena, 12 år.

Det målmedvetna arbetet lönade sig. Nära hälften av alla flatcoated retrievrar som kennel Searover födde upp kom till start på jaktprov, en imponerande siffra.

arbetsmässigt var något av ett mellanting mellan labrador och flat. Hon var en rolig hund att arbeta med och tog ett tredjepris i elitklass. In på minussidan kan man kanske föra att hon inte var någon märkvärdig sökhund.

Smilla kom att bli mor till två av kennel Searovers hittills fyra goldenkullar och fick bland annat tikvapen Searover Ivattut, som kan titulera sig svensk jaktprovschampion.

Foto för julannons i Spaniel och Retrieverklubbens medlemstidning Apportören. Tyvärr minns varken Anki eller Lena exakt årtal. Tre labradorer och två flatcoated retrievrar representerar kenneln.

En alldeles nyfödd Searover Jeanne D'Arc, "Tispe", som kom att bli Ankis första labrador.

Searover Flaming Tanni.

– Ivattut, Iva, upplevde jag till en början som en ganska förvirrad unghund och jag hade väl inte så stora förhoppningar om henne. Men så skulle min dotter Ulrika göra ett specialarbete i gymnasiet om klickerträning och då hände något. Iva lärde sig tänka! Hon tog ett förstapris i nybörjarklass och sedan tränade och tävlade Ulrika henne fram till jaktprovschampionatet. Iva har haft två kullar, och trots att Ulrika förde fram henne till jaktprovschampionat kommer Anki inte att fortsätta med linjen på grund av att flera av valparna är HD-belastade. Hoppet står nu till Doubleuse The Middy som kommer ur helt andra linjer.

För Ankis dotter Ulrika har goldenintresset slagit rot. Hon har just köpt ännu en golden från kennel Högheden och om allt går enligt planen kommer lilla Xtra så småningom att bidra till Searovers goldenavel.

Tre olika retrievrar

Om man vågar sig på att generalisera tämligen ohämmat, hur skulle ni beskriva de olika retrieverraserna idag?

– Ser man till våra hundar så får jag nog instämma i det man brukar säga, nämligen att flattarna generellt hade mycket god markeringsförmåga, säger Anki. Ibland föreföll det som om hundarna kunde se om det slängdes något bakom dem. Däremot var de ofta okoncentrerade i sökandet och hade en splittrad inställning till samarbete med föraren. Ser vi till labradorerna har de ofta en mycket positiv lust till samarbete, de är lyhörda och deras koncentrationsförmåga i sökarbetet är hög. Ibland kan man notera en något sämre markeringsförmåga, delvis kanske ett resultat av att de är så samarbetsviliga. Går det till överdrift blir de osjälvtändiga. Det gör att föraren ofta går in och styr istället för att låta hunden reda ut situationen själv. Labbarna kan ibland vara ganska mjuka i vardagen men när man sätter dem i arbete blir de avsevärt mycket tydligare i sitt uppträdande. De jaktavlade golden retrievrarna är få, men de har i regel mycket bra näsa och de använder sig många gånger av vinden på ett konstruktivt sätt. Emellanåt upplever jag att de kan ha svårt att sortera intryck och att huvudet kan gå i 180 grader. Det medför att de kan vara aningen lättstörda.

– Sedan är det ju så att det inte bara skiljer mellan raser utan också mellan olika linjer, säger Lena. Jag är själv nöjd med att bara ha labradorer men jag tycker det är jättekul att Anki tar upp goldenprojektet, som är en utmaning. Jag är mycket mer tävlingsinriktad än Anki och vill ha säkra kort att arbeta med men att införliva ännu en retriever i kenneln tycker jag känns spännande. Det är också roligt att Ankis dotter Ulrika är så intresserad.

En ras i rasen

Hur kommer det sig att labradoren är så överlägsen på jaktprov idag?

– Labradoren är ju en delad ras och jaktlinjerna en "ras i rasen", säger Lena. Aveln av hundar där arbetsegenskaperna är viktigast har bedrivits länge inom labrador och det finns ett stort antal hundar som arbetar. Den avel som i Eng-

land fokuserat på apportioneringslust har fortsatt på samma sätt här hemma. Vi har inte blandat in labradorer från linjer med andra avelsmål. De gånger man försökt para "jaktretrievrar" med "show"-hundar har resultatet sällan blivit bra. Istället för att få hundar som har båda linjernas goda egenskaper får man snarare de som är varken eller. Jaktlabradoren är en specialist inom sitt område, ett apportioneringsfullblod!

Det är idag relativt sällsynt att labradorer utanför de etablerade jaktfamiljerna startar på jaktprov, främst förmodligen för att det inte längre krävs jaktmerit för utställningschampionat. Frågan om delningen inom labradorrasen har inte sällan upprört känslor, inte minst i Sverige. I vissa länder har motsättningarna lett till att de jaktligt intresserade hundägarna har valt att bryta sig ut ur de etablerade rasorganisationerna, dels för att man inte känt någon samhörighet med ras- eller specialklubben, dels för man har upplevt att det avelsarbete man bedrivit mer eller mindre motarbetats.

– Jag tycker inte diskussionen är så agiterad i dagsläget, säger Anki, men det här är ju ett hjul som snurrar runt, och resonemangen upprepar sig med ungefär samma periodiska intervall, det märker man när man har hållit på så länge som vi.

– Vi känner oss säkra i vår position och i vårt avelsarbete, säger Lena. Jag tycker vi bemöts med acceptans också från s k utställningsfolk, och det har ju hänt mer än en gång att jag fått höra att om de var jaktintresserade ja, då skulle de också satsa på en hund från de här linjerna. Personligen tycker jag att det är bra om alla kan få ha roligt med det de vill, jag har ingen anledning att kritisera den som helst vill ställa ut sin hund.

Både Lena och Anki uppskattar labradorerna inte bara ur ett tävlings-träningsmässigt perspektiv utan även som sällskapshundar. Labbarna är sociala och vänliga, de är intresserade av det som matte eller husse gör, och vill gärna vara med. Emellanåt kritiserar jaktlinjerna för att vissa av hundarna är för veka, asociala och undviker människor, rentav är fega.

– Det här får man självklart se upp med, säger Lena. Strävan är en mjuk hund som är

lättdresserad men definitivt inte vek. Vi vill inte ha hundar som med alla sina kilon hejvilt kastar sig på folk för att hälsa, men det blir precis lika tokigt om hunden är rädd och backar undan kontakt.

– Jag tycker inte problemet med veka hundar är så stort som en del vill göra gällande, fortsätter Anki. Jag kan inte känna att vi har fött upp någon mentalt riktigt usel hund. Jag fick dock en gång höra att Lena och jag klarade oss ifrån det genom att våra labradorer levde med flattar och blev påverkade av deras frejdiga inställning till folk och få!

– Sedan är det ju så att en bra jakthund måste klara av miljön under jaktsituationen, säger Lena. Om den blir för belastande för

hunden så inverkar det på hur väl den kan utföra sitt arbete. Därför måste hundarna hålla mentalt.

Kö på valpar

Anki och Lena föder upp tillsammans mellan två och fem kullar om året. Under 2014 har det blivit det en kull hos Anki och två hos Lena. Lena ger valparna en del av namnet efter mamma och använder sedan pappans initial för valpens egennamn, också Anki har med mammans namn men egennamnet blir det hon finner passande.

Kennel Searover har ofta kö på sina valpar och många valpköpare har sedan tidigare, eller har haft, en hund från Anki och Lena. De allra

Searover Single Sky, en duktig labradorhane som tog sitt jaktchampionat med enbart förstapris i bagaget.

Stella med sin första kull efter Sparkfield Tobias. Tio valpar – fyra av dem blev jaktprovschampion.

Classical Star-Light med sin dotter Searover Flame (e Sparkfield Gavin). Foto Lotta Treiberg

Searover Flame, en av kennelns största stjärnor. Hon vann bland annat Europacupen för retrievrar 2001. Flame var inte bara en tävlingshund av rang, hennes insatser som avelstik var betydande.

Rockdove's Regardless Tidy, Ankis tävlings- och avelstik. Tidy har tillsammans med avkommorna till Classical Star-Light betytt mycket för kennel Searovers uppfödning. Foto Anders Nilsson.

Nord JCh Searover Flame, här med vinnande apport när hon vann Europacupen för retriever 2001. Foto Jörgen Norrblom.

Ovan: I Lenas hem finns bl a SEJ(j)Ch SEJ(a)Ch Searover Kits Day. Day och FTW SEJCh Searover Kit's Dike var med och vann den årofulla Skinner's World Cup Retriever Event i England 2010. Från samma kull bör också nämnas NO SEJ(j)Ch SEJ(a)Ch Searover Kits Dog samt DK BRCh DKJCh Nord JCh Searover Kits Duce, två framgångsrika hundar. De har båda flera A-provssegrar på sin meritlista.

Till höger: Searover Tans Jill och Searover Kits Day.

mest insatta vet precis undan vilka tikar de vill ha en valp.

– Ofta är det större efterfrågan på valpar efter hundar som tävlat mycket, säger Lena. Men det är inte bara deras meritförteckning som gör dem intressanta som föräldradjur, det faktum att de har synts i flera sammanhang gör ju också att de bekänner färg på ett tydligare sätt.

Anki och Lena menar att de labradorer de föder upp kan aktiveras med många olika hundsporter eftersom de har en ”träningsbar” mentalitet. Lydnad, bruks – det mesta kan tillfredsställa hundens arbetslust.

– Men det är inte desamma som att meriter från de här grenarna ska ligga som underlag för avelsarbetet, säger Anki. Att en labrador är duktig på till exempel bruksprov är inte detsamma som att den är lämplig att avla på. Ifråga om uppfödning är det retrieveregenskaperna som ska prioriteras tycker vi.

Men det tillkommer också nya valpköpare till kenneln kontinuerligt och ser man till andelen jaktavlade labradorer inom rasen totalt så ökar den. De flesta som hör sig för om Searovervalpar är jaktintresserade, men allt fler ”vanliga” familjer vill ha en lättare och smidigare labrador. De många årens avel på samarbetsförmåga, apporteringslust, lyhördhet och kvicktänkheter präglar den jaktavlade populationen och ger den egenskaper som gör den till en behaglig familjehund – förutsatt att den stimuleras och aktiveras.

– Vår önskan är att valpköparen ger hunden ett aktivt och bra liv, säger Lena. Vi har förmånen att kunna välja valpköpare och vi säljer i första hand till den som vill ha en hund till jakt. Det ska också kännas att kemin med valpköparen stämmer och att de lyssnar!

– Köper man en hund från oss ska man ha en tanke med sitt hundköp, fyller Anki i. Berättar man om den, så är det sedan vi som får avgöra om vi tror att en hund från oss skulle passa. Det är knappast så att man får nobben att köpa för att man är förstagångshundägare – alla har vi varit noviser en gång.

Valp- och valpköparvård

Både Anki och Lena betonar vikten av att engagera sig i valpköparna. Det första året anordnar de två eller tre valpträffar på Rosöga där de lär ut grunderna i retrieverarbete och får tillfälle att göra de första utvärderingarna av kullen. Ofta kan man redan tidigt se en ”röd tråd”, det vill säga egenskaper eller beteenden som är mer eller mindre typiska för syskonen. De tipsar sedan valpköparna om kurser och träningstillfällen. Vid fyra tillfällen varje vår anordnar Anki och Lena öppna träningar för sina valpköpare där arbetet läggs upp utifrån den nivå hunden befinner sig på. De som är mycket intresserade och verkligen vill träna på allvar får sedan alltid hjälp, men får då själva vara aktiva och ta initiativet till detta. Varje försommar har Lena och Anki en stor Searoverträff för dit samtliga uppfödda hundar är välkomna.

– Vi funderar på om vi skulle anordna SSRKs funktionsbeskrivning vid någon av våra träffar, säger Anki. Det verkar ju som den fungerar bra, och det vore kul att se hur utfallet blir för vår uppfödning.

Innan en kull levereras gör Anki och Lena en enkel test med valparna, utöver de observationer de gör under hela den första valptiden. Dessa åtta veckor ger en hel del information och det lilla provet brukar inte ge några överraskningar.

– Vi testar om de gillar att springa efter en boll och efter fågel och vi noterar hur de reagerar vid mötet med ”bytet” och hur de hanterar det, berättar Anki. Därefter får de gå på ett eget litet äventyr på ställen där de inte har varit förut: i ladugården, i skogen etc och vi försöker få en uppfattning om huruvida valpen är tillräckligt nyfiken, eller omvänt, om den förefaller snudd på dumdristig.

– Egentligen tycker jag inte man kan se så mycket hos en åtta veckors valp, det är mest grova drag och en hel del hinner förändras under uppväxten, säger Lena. Man kan märka om de gillar att bli hanterade, om de tycker om att vara med människor, och till viss del hur lätt de går upp i stress.

– Den valp vi väljer att behålla är inte sällan medelmåttan, fortsätter hon. Det är inte den vildaste, inte den lugnaste utan den som man först kanske inte lägger så mycket märke till, som hänger med, men som inte utmärker sig. Vi kan ha haft tankarna på, och jämfört, flera av de andra, men så plötsligt en dag börjar man tänka: ”Men kanske den där då? Den har vi inte funderat över ...”

Hälsa

Att föda upp friska hundar är viktigt. Utan god hälsa spelar det knappast någon roll hur bra hunden är ur alla andra aspekter, då faller allt. Hos labradoren förekommer en viss procent höftledsdysplasi och även andra skelettproblem, men de är ofta av lindrig art och ger sällan kliniska problem. Det har dykt upp enstaka fall av ögonsjukdomen PRA och idag DNA-testas hundarna för en av sjukdomens varianter. Detta är dock inget stort problem i rasen.

– Vi har inga utbredda sjukdomar som leder till att hundarna dör i förtid i populationen, säger Lena. Men vi är noga med att röntga och vi avlar inte på hundar med anmärkning på höfter eller armbågar.

– Samtidigt har ju svenska uppfödare alltid varit bättre på hälsokontroller än t ex sina engelska kollegor, fortsätter hon. Där har man till exempel inte lagt vikt på höftleds-/armbågsledsröntgen eller registrerat eventuella resultat förrän de senaste tio åren. Jag har importerat sammanlagt åtta hundar från utlandet, en av dessa har hållit för avel. Det har antingen berott på anmärkning vid röntgen eller att de inte hållit måttet arbetsmässigt.

Precis som under den mest aktiva flatcoat-perioden, håller Anki och Lena ständigt utkik efter tänkbara avelshanar. Lena tävlar flitigt och förutom att hon ser till att Searover blivit ett namn också utomlands, har hon möjlighet att studera mycket hundar både i Sverige och i andra länder. Anki är jaktprovdomare och i den rollen har även hon möjlighet att skärskåda hundarnas arbetskapacitet.

– Vi håller ganska god koll på vad andra jaktlabbeuppfödare producerar, för att kunna

fånga upp de hundar vi tror skulle passa vår avel, säger Lena. Samarbetet mellan uppfödarna är bra, även om vi också kan ha olika syn på vad vi exakt vill ha hos våra hundar. För det mesta handlar det om detaljer.

– Lena och jag har under det senaste året talat om att kanske ta större hänsyn till markeringsförmågan, som ju till stor del är ärftlig, hos hundarna. Samtidigt är det fininställningar vi arbetar med nu, gradskillnader. När vi födde upp flatcoat fick vi tänka i mycket grövre drag, och så kan jag nog tänka mig att det till viss del är inom golden retriever också.

Den övergripande kvaliteten på de svenska jaktlabradorerna är hög sett ur ett internationellt perspektiv, det är de senaste årens framgångar, både för Searover och andra jaktlabradorkennlar goda exempel på.

Jag tror att det som kanske skiljer svenska uppfödare från dem i en del andra länder är att vi är mer noga med mentaliteten, säger Lena. I Sverige har vi oftast inte våra hundar stående i hundgårdar utan de lever tillsammans med sina familjer, och då ska vardagen fungera bra, det vill säga hundarna ska vara trygga, trevliga och trivsamma att ha omkring sig.

Vägen till framgång

En avelsmässigt bra hund kommer ofta ur en kull där flera av valparna utmärker sig. Anki och Lena har själva fött upp några kullar som de anser har varit lite utöver det vanliga. Det gäller bland annat Stellas kull med hanhunden Sparkfield Gavin och Streamlight's Searover Kittys kull med NordJCh Tasco Brimstone, men även SEJCh SELCh Cosys Kellys kull med SEJCh Streamlight's Brave Onyx.

Det som utmärkt de bästa kullarna är att samtliga individer varit bra arbetshundar, lugna och koncentrerade men med fantastisk arbetsförmåga, säger Lena. Det har inte varit några enstaka stjärnskott utan hela kullen har varit jämn – och bra!

Omvänt har även Searover, trots omsorgsfull planering, fött upp kullar som varit en besvikelse. Anki nämner en kull där fyra av fem fick höftledsfel. Lena drar sig till minnes en flatkull – för övrigt hennes sista – där samtliga hundar gick så högt upp i stress att de var svåra för ägarna att hantera.

Det är ju inte så att alla våra hundar är framgångsrika heller, understryker Anki. Vi har haft turen att ha bra hundar i botten och vi har ansträngt oss. Jag tror att mycket handlar om att vi har haft ett öppet sinne och att vi har förmått förbli kritiska till vårt eget material.

Till saken hör också att vi tidigt fick öga för hur en bra hund ska vara, vi vet vad vi vill ha, säger Lena. Vi lyckas inte alltid, men för det mesta är valpköparna nöjda. Jag tror att vi har tjänat på att vara öppna om våra hundar och tala om det som vi upplever som deras mindre framstående sidor.

Får vi en kull som blir mindre lyckad är vi mycket försiktiga med att skylla på valpköparna, säger Anki. Vårt mål är att föda upp hundar som man inte behöver vara mästare för att hantera, sedan kanske inte alla blir jaktprovschampion. Men det ska inte vara jobbigt att ha hund – det ska vara kull!

På frågan om vilket råd Anki och Lena helst vill ge en nybliven uppfödare, eller en som står i beredskap att sätta igång, svarar de båda likadant: Skaffa en mentor! Rådfråga dem som varit med i leken länge, som sitter på kunskapen. Var vetgirig och sug i dig, men var också kritisk. Vissa misstag behöver man inte göra själv – de är redan gjorda flera gånger om och det kan en erfaren mentor upplysa dig om!

Hunduppfödning kräver mycket av den som ger sig in i leken, både av tid, engagemang, intresse och pengar, säger Lena. Och oavsett hur noga och ambitiös man är kommer man att stöta på motgångar.

Och då, inte minst, är det fantastiskt att vara två om arbetet, säger Anki och ler.

Anki och Rockdove's Regardless Tidy. Foto Anders Nilsson.

Searover Kits Day och Lena vinner Chatsworths Working test i England. Segern innebar att flera av vårdlandets bästa hundar fick se sig slagna av det svenska ekipaget.

KENNEL SEAROVER uppfödning och framgångsrika hundar

Anki Anderssons och Lena Bratsberg-Karlssons uppfödning av labradorer av jaktfamilj har fram till juli 2014 resulterat i 449 st valpar. Cirka 60 st av dessa har blivit jaktchampion, övriga championtitlar inte medräknade. Flera andra uppfödare har använt Searover-tikar i sina avelsprogram, däribland Carmal's, Streamlight's, Conover, Cosmic Cover, Andvikens, Thorsvi och Djurbergas.

Som tidigare nämnts fick uppfödningen en rivstart tack vare tiken SNJCh Classical Star-Light. Stella blev 13 år gammal och lämnade ett dussin jaktchampion. Av dessa är kanske de mest namnkunniga Nord JCh Searover Stormy Weather, Nord JCh Searover Flame och Nord JCh Searover Fancy Fascination som alla blivit nordiska retrievermästare. Systrarna Forever och Flame fick även flera CACIT tilldelade sig på A-prov. På den tiden fanns tyvärr inte A-provschampionaten i Sverige.

Stellas ättlingar i rakt nedstigande led utgör fortfarande den mest framgångsrika blodslinjen på kennel Searover, numera också i kombination med inslag från tiklinjen som grundades med SEJCh Rockdove's Regardless Tidy. Tidy var Ankis hund och den första hon tävlade med utomlands, och hon ingick i laget som vann Europacupen för retrievrar 2001. Tidy lämnade bland annat SELCh SEJCh SEBCh Searover Cosy, som tyvärr bara fick en kull och i den bara en tik, SEJCh SELCh

Searover Cosys Kelly. Kelly i sin tur har fått tre kullar där alla avkommor är HD-fria och hittills två har blivit svenska jaktchampion, Searover Kellys All In och Searover Kellys Sweet som för linjen vidare hos Anki.

Stella-dottern Jeanne D'Arc, "Tispe", fick i en av sina kullar endast en valp, SEJCh S Single Skye, en hanhund som Anki valde att behålla. Singel utmärkte sig genom att från jaktprovets nybörjarklass upp till titeln i elitklass enbart tilldelades förstapris.

Singel var lite svårtränad, han gillade inte att nöta för länge, berättar Anki, men han hade precis som sin mor en fantastisk dirigeringsförmåga. Idag har jag ett barnbarnsbarn barn till honom, Searover D's Ayla, som jag tycker visar lite av samma kapacitet.

Ett av kennelns verkliga affischnamn var tiken Nord JCh Searover Flame som var Lenas hund. Flame är förmodligen den hund som gjort mest för att marknadsföra svensk jakt-labradoruppfödning internationellt. Flame var även hon med i laget som vann Europacupen 2001 och deltog 2003 på en engelsk Game Fair där hon var näst bästa labrador. Hon samlade flera utländska meriter men hann även med att bli nordisk retrievermästare 2000 och svensk retrievermästare 2003. Flame kom ur en mycket stark kull där sex av åtta blev jaktchampion och ytterligare en viltspårchampion. Även Flame visade sig vara en formidabel

avelstik och blev i sina tre kullar mor till sju jaktprovschampion, däribland Lenas tik FTW SEJ(a)JCh SEJCh Searover Flaming Tanni som fortsatte sin mors utländska tävlingskarriär med framgång. Tanni lämnade fyra kullar och bland hennes avkomma finns Lenas nuvarande elithund SEJCh Searover Tan's Jill.

Jill är sex år gammal och som allra bäst nu, säger Lena. Det är Jill jag tävlar allra mest med. Hon har själv haft två kullar. Halvsystern SEJ(j)Ch Searover Tan's Twinkle och även genom henne kommer Tannis och Flames goda egenskaper att föras vidare.

Twinkle är barnbarnsbarn till Flame och hanhunden Searover Cary, i sin tur en son till Rockdove's Regardless Tidy. På så vis knyts påsen samman!

Lena, som på vintrarna bor i Tyresö i södra Stockholm, har förutom Jill två unga kullsystem, Searover Twinkle Lizz och Searover Twinkle Lane. Därutöver bor på Rosöga även Rosie, Searover Bazz Q Rose, undan en inlånad tik vid namn Searover Day Mac Bassi som tillhör den sk Kitty-familjen som har sitt ursprung i tiken SEJ(a)Ch SEJCh Streamlight's Searover Kitty. Två representanter, SEJCh Searover Kit's Day och FTW SEJCh Searover Kit's Dike var med och vann den ärofulla Skinner's World Cup Retriever Event i England 2010. Från samma kull bör också nämnas NO SEJ(j)Ch SEJ(a)Ch Searover Kits Dog och DK BRCh DKJCh Nord JCh Searover Kits Duce, två framgångsrika hundar. De har båda flera A-provssegrar på sin meritlista. I Lenas hem finns också SEJ(j)Ch SEJ(a)Ch Searover Kits Day.

– Tack vare att vi har haft så god kontakt med våra valpköpare har det varit möjligt för oss att låna in de allra bästa hundarna för avel, säger Lena. Det har inneburit att om den valp vi själva valt inte hållit måttet, har vi många gånger kunnat fortsätta med kullens mest framstående individer.

I det anderssonska hushållet finns golden retrievertiken Doubleuse the Middy men också cocker spanieltiken (av jaktmodell) Searover Firy Ellie. Searover har även fött upp tre kullar av denna ras, och kanske blir det en fortsättning i framtiden. Ankis labradorflock består av Searover Kelly's Sweet (som går tillbaka på kennelns båda stamtikar) som kommer att starta i elitklass i år, Searover Pearl Jade (som på fädernet går tillbaka till Stella men på moderssidan har andra linjer), Searover D's Ayla (som har en linje tillbaka till Stella men i övrigt även hon representerar nya linjer) och till sist Searover Jade's Frank, en ettårig hanhund (som också går tillbaka till Stella och Tidy).

Frank kom ur en kull där det var sex hanar och två tikar, berättar Anki. Frank var den jag valde, han var så självklar i allt han gjorde. Jag hoppas att han ska fortsätta utvecklas på det viset.

För komplett förteckning över kennel Searovers uppfödning hänvisas till www.rasdata.nu, en databank över svenska labrador retrievrar skapad och underhållen av Jörgen Norrblom.

annons helsida